

تأثیر رسانه‌های جدید بر مطالعه کودکان

مانوئل گاندارا

ترجمه و تلخیص: مینا ذاکر شهرک

از دید مخالفان، رایانه و به ویژه شبکه اینترنت، کودکان را از مطالعه دور می‌کند و به سمت عادات‌های ناخوشایند سوق می‌دهد. دختران و پسران، در دریای اطلاعاتی غوطه‌ور می‌شوند که صحت آن هم کاملاً محرز نیست. به عبارت دیگر، کودکان نسبت به گذشته، کمتر مطالعه می‌کنند و بیشتر ترجیح می‌دهند از کامپیوتر و نرم‌افزارهای صوتی - تصویری استفاده کنند.

در مورد ارتباط کامپیوتر و مطالعه کودکان، نظرهای متفاوتی وجود دارد. گروهی معتقدند که رسانه‌های جدید، باعث افت مطالعه در کودکان می‌شود، ولی برخی دیگر اعتقاد دارند که فن‌آوری جدید، نه تنها باعث افت نمی‌شود، بلکه مهارت خواندن را در کودکان رشد می‌دهد. در این مقاله، دیدگاه و دلایل موافقان و مخالفان و نکته‌های انتقادی آن‌ها را در قبال یکدیگر به بحث می‌گذاریم.

از سوی دیگر، موافقان می‌گویند که رسانه‌های جدید، نه تنها باعث رشد مهارت‌های دانش‌آموزان در زمینه تحقیق، کسب اطلاعات و برقراری ارتباطات می‌شود، بلکه آن‌ها را به خواندن و نوشتن نیز تشویق می‌کند. در حقیقت، باعث پیشرفت یادگیری و به خصوص خواندن می‌شود و هم چنین، آن‌ها را بر می‌انگیزد تا راه‌های بهتری برای دستیابی به جامعه‌ای متمدن‌تر بیابند.

سیمور پاپرت (seymour papert)، یکی از کارشناسان معروفی است که ارتباط مدارس و کامپیوتر را بررسی می‌کند و برنامه زبان Logo را طراحی کرده است. این برنامه را به عنوان اولین زبان آموزش، برای پرورش مهارت و خلاقیت بچه‌ها می‌شناسند که از طریق آن، می‌توان هر گروه سنی را آموزش داد. با نرم‌افزار «لوگو»، برنامه‌سازی کامپیوتر، به سادگی آموزش یک کلمه جدید به «لاکپشت» تشبیه می‌شود و دانش‌آموزی که می‌خواهد تصویری خلق کند، ناچار است به زبان لاکپشت با آن سخن بگوید و آن را به اجرای دستورهای خود وادارد. از آن جا که کنترل کردن لاکپشت، مانند فراگیری تکلم به یک زبان تازه است، مهارت و شوق دانش‌آموز را در سخن گفتن تقویت می‌کند. لوگو یک سیستم آموزشی است که مزایای ذهنی حاصل از فراگیری کسب مهارت و دانش لازم در زمینه برنامه‌نویسی کامپیوتری هم در آن قابل توجه است.

علاوه بر این، کامپیوتر، رسانه کارآمدی برای رشد مهارت خواندن به حساب می‌آید و به کودکان کمک می‌کند تا هنگام برخورد با مشکلی در خواندن، آن را برطرف کنند. مثلاً «کتاب‌های سخنگویی»^(۱) وجود دارد که کودکان می‌توانند هنگام خواندن کتاب، تلفظ و معنی هر لغتی را که نمی‌دانند، با کلیک کردن روی آن، در کامپیوتر بیابند؛ مانند کتاب مشهور «فقط مادربزرگ و من» (Just Grandmother & me)، اثر

Abuelitayyo

در حال حاضر، این کتاب‌های محاوره‌ای، توسط شرکت لرنینگ^(۲) توزیع می‌شود و شامل برنامه‌ای است که دانش‌آموزان می‌توانند داستان‌های خودشان را هم در آن وارد کنند. این کتاب‌ها را می‌توانید در این سایت <http://www.Learningco.com> بیابید.

دانش‌آموزان می‌توانند هر آن چه را در ذهن دارند، بر صفحه نمایش (مانیتور) کامپیوتر، در کنترل داشته باشند و حتی به خوبی ببینند. این توانایی، به آن‌ها امکان می‌دهد که با اطلاعات مربوط به دنیای اطرافشان بیشتر آشنا شوند و به تحقیق و جست‌وجو نیز علاقه نشان دهند.

سایت دیگری وجود دارد که شامل داستان‌های ادگار آلن پو^(۳) است که با کلیک روی هر لغتی، می‌توان تلفظ، ترجمه، توضیح و تصویر آن را مشاهده کرد. این داستان‌ها به صورت نمایشی و با زبان ساده‌ای خوانده می‌شود. آدرس این سایت: <http://www.discis.com> است. در ضمن، این برنامه شامل سؤال‌هایی است که نقد ادبی و تجزیه و تحلیل داستان را در بر می‌گیرد.

به طور کلی، می‌توان دلایل مخالفان و موافقان را به این ترتیب فهرست کرد:

دلایل مخالفان

کودکان، ساعت‌های طولانی با کامپیوتر مشغول بازی می‌شوند و این بازی‌های خشونت‌آمیز نه تنها فایده‌ای برای آن‌ها ندارد، بلکه وقت‌شان را هدر می‌دهد و علاقه‌شان به خواندن را هم کم می‌کند. صفحه نمایشی کامپیوتر نیز چشم‌های کودکان را آزار می‌دهد و دیدشان را ضعیف می‌کند.

1. Talking books
2. Learning Company
3. Edgar Allan poe

شناخت مزایای آن، دسترسی به اینترنت آسان‌تر می‌شود.

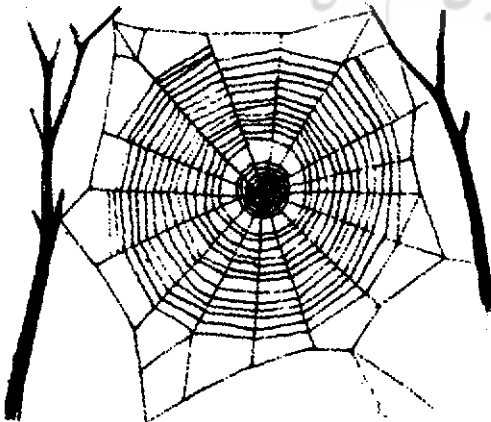
۳) در اینترنت، خوانندگان منتقد هر جامعه‌ای می‌توانند دیدگاه‌ها و پیشنهادهای خود را با یکدیگر در میان بگذارند و بیاموزند که در هر مقطعی، خودشان هم می‌توانند بنیان‌گذار باشند.

۴) کامپیوتر می‌تواند برای حل مشکلات، راهکارهای مفیدی ارائه دهد. این برنامه‌ها، نه تنها قابل رؤیت است، بلکه خواننده هم می‌شود و گاهی متن آن‌ها ترجمه نیز می‌شود. کودکانی که صفحه نمایش کامپیوتر، چشم‌های‌شان را اذیت می‌کند، می‌توانند از طریق گوش کردن، مهارت خواندن‌شان را بالا ببرند.

۵) کودکان می‌توانند تجربیات‌شان را با بچه‌های دیگر و حتی بزرگسالان در میان بگذارند. پس اینترنت و دیگر رسانه‌های جدید، امکان گفت‌وگو و بحث را برای ایجاد زندگی دموکراتیک، محقق می‌سازد.

خواندن و نوشتن به همراه درک مطلب، تجربه‌ای است که هر شخصی همواره با آن سروکار دارد. علاوه بر آن باید به رشد مهارت‌های خودآموزی، جست‌وجو و تحقیق نیز توجه شود تا جامعه‌ای متمدن‌تر داشته باشیم.

منبع: Bookbird, Vol. 38, No.1, 2000.

Giuliano Fornari
Italy

اینترنت پر از صور قبیح، خطرهای متعدد و به عبارت بهتر، دریایی از اطلاعات پراکنده و بی‌ربط است که برای یافتن موضوع مشخصی، ناچاریم وقت زیادی تلف کنیم.

هم چنین، هیچ‌کس به این نتیجه نرسیده است که خواندن متون خلاصه که گاهی همراه تصاویر و یا موزیک است، بتواند به رشد مطالعه کودکان کمک کند.

استفاده از برنامه‌های ویدیویی MTV، کامپیوتر و تلویزیون باید محدود باشد و یا در اختیار کسانی قرار بگیرد که از ضررهای آن آگاهی دارند.

دلایل موافقان

تأثیر مثبت رسانه‌های جدید، از دید این گروه، چنین است:

۱) کتاب‌های سخنگویی که روی CD قابل دسترس است، آرام آرام خواندن را به صورت لذت‌بخشی به کودکان آموزش می‌دهد. این کتاب‌ها به مطالعه جان می‌بخشند؛ به گونه‌ای که با کلیک کردن روی هر منظره و یا شخصیتی، می‌توان آن‌ها را نمایان ساخت.

در بخش‌های دیگر آن هم می‌توان موسیقی شنید و کارهای گرافیکی انجام داد. برخی از متن‌ها به صورت نمایشی و با صدای مهیج خواننده می‌شود و حتی کودک می‌تواند خودش نیز بخواند. در ضمن، معنی هر واژه‌ای با کلیک کردن روی آن لغت، نشان داده می‌شود.

۲) اینترنت، شبکه گسترده جهانی، با حداقل هزینه، کارآمدترین رسانه است که مطالب خواندنی و اطلاعات زیادی را در بر می‌گیرد که در جاهای مختلف وجود دارد و این هزینه برای میلیون‌ها استفاده‌کننده که به آن مطالب نیاز دارند، واقعاً ناچیز است. شاید این روزها دسترسی به اینترنت کمی مشکل باشد، ولی در آینده با